

boginji svojega srca, a ona ga odpravlja s košem? Ali ne bode preklinjal v dno pekla ta neusmiljeni koš?

In ali če si spisal z velikim trudom in naporom črtico, tako krasno, tako milo donečo in do srca segajočo in da pošlješ to dete svoje fantazije v redakcijo. A glej, mesto v tiskarno se ti zmoti v — koš.

Ah, ti koši, kedo si jih je izmislil!

Pa še redakcijski koši posebej!

S prisrčnim pozdravom udana Vam

Danica.

Ali škoduje emancipacija bistvu ženstva?

Spisala Danica.

Vedno in vedno moramo čuti od nasprotnikov ženskega oslobojenja, da zatré to stremljenje v ženski ono, kar tvori uprav bistvo ženstva, »das ewig Weibliche«, kakor pravi Goethe. Slobodno gibanje da naj bi vzelo ženski ono nežnost in rahločutnost, koja je baš dika ženskega bitja; posebno pa študije, oh te grozne študije, one da prestrojijo ženski duh v uprav možkega. Iz naivne, otročje, tako ljubke punice postane tisto zloglasno »Mannsweib«, kojega kažejo antifeministi s slastjo kakor strašilo strmečemu svetu, da pred njim vstrepeta neodločni indiferentist, preobrnivši se pred toliko grozo hitro v odločnega nasprotnika vsega emancipiranega ženstva.

Ali je ta strah res opravičen? Ali so res vse studujoče ženske tako oglate, kakor jih slikajo nasprotniki? Menim, da ne; in o tem, se tudi lahko vsakdo prepriča, ki motri nastopanje in delovanje slobodnega ženstva s kritičnim, a ne po predsodkih oslabljenim očesom.

Nočem govoriti danes o nebroju učiteljic, zdravnic itd., ki so po zvestem spolnjevanju svojih dolžnosti, po občji priljubljenosti, ki jo uživajo, živ dokaz, da ženska nežnost ne trpi po slobodnem mišljenju, gibanju in stremljenju. Navesti hočem le nekaj novih faktov, koji menda še niso znani c. čitateljicam »Slovenke«, ker se v obče sploh o njih le malo, ali celo nič ne govori.

Pred nedavnim časom je prinesla »Illustr. Frauen Zeitung« prav zanimiv članek o življenju dijakinj v Cambridgu. Po tem članku posnamem sledeče podatke.

Kakor znano imajo slušateljice v Cambridgu svoj lastni — dom — tam se imenuje »girton college«. Veliko poslopje, zunaj mesta, sredi velikega vrta. V njem je prostora za stopetnajst dijakinj in deset docentinj. Vsaka dijakinja ima dve sobi, jeno spalno in jedno delalnico; razun teh je seveda še mnogo skupnih prostorov: jednajst avditorijev, biblijoteka, bralna soba, jedilnica, telovadnica in razun teh še basin za plavanje, prostori za razne igre na prostem in dvorana za kolesarjenje. Seveda imajo tudi posebno bolnišnico za take bolnice, ki imajo kako nalezljivo bolezen.

Seveda, bi kedo mislil, da morajo biti vse te mlade dame, ki se posvečujejo tukaj v svojem tihem tempeljnu znanosti resnim studijam, kar posebno resne, modre in prav nič take, kakor druga dekleta. Ako se odprejo ta modra usta, se čujejo iz njih morda sami znanstveni problemi, kojih razreševati je naloga njihovega stremljenja in delovanja. Za igro, ples, toaleta in vso to šaro, ki polni drugim deklicam mlada srčeca, niti ne morejo imeti te izvoljene modrijanke nobenega smisla.

Kaj še? »The girals«, kakor se imenujejo same, so posebno ponosne na to, da jim ni na zunanje prav nič poznati resni smoter njihovega življenja. Dijakinja, ki bi hotela renimirati se svojim znanjem ali sè svojo marljivostjo, bi bila vsem drugim v zasmeh. Tu ni videti resnega, pedantičnega obraza. Veselé in zabavajo se, kolikor jim je pač mogoče. V prostih urah se posečajo v svojih sobah, pogostujejo se s čajem ter čeblljajo o vsem mogočem, samo ne o svojih studijah. Tega jedinega pogovora se ogibajo z vso konsekvenco.

Vendar se pa morajo učiti z vsem naporom, kajti v »girton college« velja pravilo, napravljati izpit ne samo na dobro, ampak naravnost z odliko. Nikdar pa ne bi prišlo koji »girl« na um, bahati se, ako je prebdela vso noč poleg svojih knjig.

Vsako soboto imajo dijakinje ples med seboj, razun tega pa še vsak semester po eno dramatično in eno muzikalično predstavo. Vsako leto se daje tudi kostimiran ples novodošlim dijakinjam, pri kojem pa ne gledajo toliko na eleganco, kakor na šalo in dovtipnost v kostumih. Vsako drugo leto pa aranžira predstojnica velik ples, na kojega so povabljeni tudi gospodje, a seveda samo nekaj izvoljencev, koji si vedo to odliko tudi šteti v čast. Da je ta ples velike važnosti, je pač lahko umljivo, ravno tako, da razburja duhove že cele tedne naprej.

Dovoljeno je dijakinjam zahajati tudi v gledališče in koncerte v mestu. Toda stroga hišna pravila zahtevajo, da morajo biti ob pol

jednajstih zopet doma, brez obzira na to, je-li predstava gotova ali ne. Često se pripeti ubogim girls, da morajo zapustiti koncertno dvorano pred sklepom.

Kadar gre dijakinja v mesto, dobi spremljevalko, — chaperone — v nadzorstvo. Ako jih gre več skupaj, se nadzorujejo druga drugo.

Ako se udeleže predavanja v Cambridgu, sedijo dijakinje skupaj na drugi strani dvorane, ločene od dijakov, ali, če to ni mogoče, v prednjih vrstah pred profesorjevimi očmi. S tem je ovrženo tudi mnenje nekotih, ki si ne morejo predstavljati do cela moralčne ženske, sedeče z možkimi kolegi v eni in isti učni dvorani.

Mnogo bi se dalo še povedati o lepem življenju v girton college, na koje se spominja še v poznejših letih z radostjo vsaka bivša »girtonian«. Toda prostor je tu pretesen. In navedla sem tudi to samo v dokaz, da i studujoča dekleta ne zgube svoje dekliske svežesti, da i najresnejše studije ne morejo pokvariti ženskega nežnega srca, veselega njenega duha, če g a l e s p l o h k a j i m a.

Če se nam pa le pokažejo v življenju često prvoboriteljice ženske osloboje v čisto drugačni luči — ne vse — a nekaj njih vendar — ne smemo pripisovati tega naravnost emancipaciji, temveč težkim bojem, koje so morale prestati, predno so dospele na svoj cilj.

Ali se je morda kedaj že dovolila ženskam p r o s t o v o l j n o kaka pravica? Ne, nikdar ne. Korak za korakom so se morale boriti za svoje pravo. Prve te junakinje so morale trpeti najhujšega zasmehovanja, zatiranja in preganjanja. Elizabeto lady Stanton so hoteli vtakniti zbog njenih nazorov v norišnico. Lucy Stone, prvo ljudsko govornico, so ometali z gnjilimi jabolki in plakate, na kojih so bila naznanjena njena predavanja, so strgali. Mary Wollstonecraft jim je bila le hijena v spodnjih krilih, filozofujoča kača itd.

Ali se moramo čuditi, če postanejo v takem slučaju ženske trde, eksentrične, in »drugačne«, nego smo jih vajeni? Temu pač ne, pač se pa moramo čuditi njihovi neskončni vstrajnosti, eneržiji in njihovemu pogumu, ki je ključoval vsem viharom.

A čim bolj se bližajo emancipirane ženske svojemu cilju, to je popolni ravnopravnosti, čim bolj se manjša število njihovih nasprotnikov in ginevajo nenaravne zapreke, tem bolj se one kažejo spet kot prave ženske z vso tisto nežnostjo, koje je položila uže narava sama v srce vsake prave ženske.

Umevno, saj se jim ne bo več treba braniti z mečem in ščitom, ne bo jim več treba nadeti si bronastega oklopja v varstvo pred neusmiljenimi udarci svojih fanatičnih nasprotovalcev. Mirno poj-

dejo svojim potom, tako okoli domačega ognjišča, kakor na svitlih višavah znanstev in umetnostij.

Naj se pa vendar pomisli, da je dandanes ženski treba še veliko več eneržije in duševne moči, nego možu, ako hoče kaj doseči. Kamorkoli se obrne, stavijo se ji zapreke, zapreke občenega mnenja, predsodkov, sovražtva in še celo postave, med tem ko je možu vsepovsod oglašena pot. In vendar mora biti njen uspeh uspeh prve vrste, ako noče, da se smatra kot »fiasco«.

Kedo pač očita možu kaj, ako ni prvi med prvimi?

Gladite tedaj i ženski pot, olajšajte ji težko njeno delo in ne bo se Vam predstavljala več kakor »Blaustrumpf«, ampak kot pristna žena z vsemi lastnostmi, kojih nočemo pogrešati pri »nežnem spolu«, ako naj bo ta priimek sploh upravičen.

Da pa i od narave same ni vsaka ženska »nežna«, temu dokaz je že slavnoznana Ksantipa, koja je že delala rajnemu Sokratu tolike preglavice, dasi takrat še ni bila izmišljena nobena »emancipacija«. In tudi danes zadenemo tu in tam na kako žensko bitje, koje pogreša prav vseh ženskih lastnosti. »Das ewig Weibliche« je šlo menda pač samo mimo nje. In takih ženskih je in bode vedno, kajti naravi ne moremo ukazati, kaj naj stvari. Temu faktoru nasproti je brez moči celo emancipacija.

Književnost in umetnost.

Žarki in snežinke. Spisal Etbin Kristan. I. zvezek. Lastna založba. Naročnina na celo zbirko iznaša 1 gld., posamezni snopiči veljajo 10 nvč., s poštino 12 nvč. Naroča se lahko pri »Upravištvu Žarkov in snežink« post. rest. v Ljubljani, ali pa pri knjigotržcu g. L. Schwentnerju v Ljubljani. — Vsak snopič obsega eno polo, cela zbirka torej 160 strani.

Vsebina prvega zvezka je sledeča: »Sanje« (Petöfi), »Moja pesmica«, »Človek sem«, »Razumu«, »Ob pogrebu grešnice«, »Po noči«. »Volja«, »Megleno jutro«, »Luči...«, »Veni creator spiritus!« »Mladost«, »Južna noč«.

Popevčice milemu narodu. Zložil Anton Hribar, Korinjski. II. zvezek. Cena elegantno vezanemu zvezku 1 gld. 60 nvč. Spretni rimar Anton Hribar je izdal v drugem zvezku poezij (!) povest »Županova Minka« v verzih, ki vsi glase tako-le: